

PLA DOCENT

Curs: 3r
Especialitat: Coreografia i interpretació / Pedagogia de la dansa
Matèria: Tècniques de dansa i moviment
Codi de l'assignatura: 430001
Títol de l'assignatura: Teoria de l'actuació
Subtítol:
Tipus d'assignatura: Obligatòria
Adscripció de l'assignatura: Departament de Teoria i història
Crèdits ECTS de l'assignatura: 3 ECTS
Hores totals de l'assignatura: 75h 45 h lectivitat presencial (60%) - 30 h de treball autònom de l'alumnat (40%)
Impartició: A determinar segons horaris
Professors/es: A determinar segons POA
Descriptor: Descripció i anàlisi dels principis generals de l'actuació. L'assignatura aporta una mirada transversal de les diverses tradicions tècniques referides a l'actuació per tal de formular principis i lògiques de treball comunes que permeten explicar de quina manera l'actor-ballerí construeix la seva capacitat expressiva i la comunicació amb els seus espectadors. Les tradicions d'actuació són considerades en tota la seva amplitud, incloent les euro-americanes i les tradicionals asiàtiques, així com les relatives als diversos gèneres d'actuació (dansa, actor de text i mim).
Requisits: Sense requisits
Observacions:

COMPETÈNCIES QUE ES TREBALLARAN A L' ASSIGNATURA:

Competències transversals:

Competències generals:

Competències específiques:

Altres competències de l'assignatura:

- Adquirir eines bàsiques i necessàries per entendre les diferents maneres de començar i adreçar un procés creatiu a nivell coreogràfic.
- Aprehendre a crear pautes estratègiques per a la creació del material de moviment coreogràfic en funció d'una idea o projecte artístic
- Reconèixer i comprendre el treball col·lectiu en les propostes de treball compartides dins de l'aula.
- Fomentar el procés creatiu personal i de grup.
- Adquirir independència, autonomia i responsabilitat vers el propi aprenentatge i el desenvolupament de les seves habilitats.
- Tenir coneixement dels aspectes a tenir en compte abans de començar a crear una obra
- Adquirir coneixements sobre els diferents elements i fases que compren la realització d'un procés creatiu per la producció d'una peça coreogràfica.
- Experimentar i analitzar els diferents estadis i fases que conformen el procés de creació coreogràfica
- Desenvolupar la capacitat i recursos interpretatius per a defensar escènicaament la visió i estil dels diversos coreògrafs
- Dominar els principals conceptes de l'assignatura i saber-los aplicar per obtenir informació
- Ser capaç de pensar el teatre i la dansa d'una manera transversal.
- Saber analitzar l'actuació des d'una mirada transversal per identificar els principis i lògiques de treball comunes a les diverses èpoques, contextos, gèneres i tradicions escèniques.
- Ser capaç de relacionar adequadament aquests principis comuns amb les formes, regles i llengües de treball pròpies de cada tradició d'actuació.

- Ser capaç d'abordar els principals debats que s'han produït al voltant de les qüestions que fonamenten l'actuació.
- Apropar-se als textos relatius a l'actuació escrits per directors, coreògrafs, actors i ballarins per tal de saber extreure'n el coneixement pragmàtic que contenen.

RESULTATS DE L'APRENTATGE:

Coneixements:

- C1 Capacitat de comprensió sobre el plantejament estètic, filosòfic i conceptual d'un coreògraf determinat
- C2 Capacitat per a seguir el procés, desenvolupar i profunditzar dins una proposta coreogràfica donada
- C3 Capacitat per a sostenir escènica tant a nivell tècnic com interpretatiu una proposta coreogràfica determinada
- C4 Conèixer l'estructura conceptual adequada per fer Teoria de l'Actuació.
- C5 Dominar la complexitat d'aspectes que entren en joc en l'anàlisi de l'actuació.
- C6 Conèixer les principals formes d'actuació pròpies de cada context i tradició escènica.
- C7 Conèixer les diverses llengües de treball pròpies de les diverses tradicions tècniques.
- C8 Dominar la mirada transversal entre les diverses formes i gèneres d'actuació.
- C9 Conèixer els principals problemes metodològics que entren en joc a l'hora d'analitzar l'actuació.
- C10 Saber diferenciar la realitat del procés pedagògic, el procés creatiu, i el resultat que l'actor-ballarí exhibeix davant l'espectador.
- C11 Conèixer el valor de les diverses fonts documentals a l'hora d'analitzar el funcionament intern de l'actuació.
- C12 Adquirir les eines necessàries per llegir d'una manera fructífera els textos escrits per actors /ballarins o mestres d'actors / coreògrafs, és a dir aquells textos que intenten transmetre una experiència pràctica.

Habilitats, procediments o destreses:

- H1 Saber aplicar adequadament l'estructura conceptual de l'assignatura per obtenir informació.
- H2 Saber establir la pertinença i la rellevància dels diversos aspectes que entren en joc en l'actuació a l'hora d'analitzar de quina manera l'actor-ballarí adquireix la seva capacitat expressiva.
- H3 Saber establir la pertinença i rellevància d'aquests aspectes a l'hora d'analitzar de quina manera l'actor-ballarí construeix la comunicació amb els seus espectadors.
- H4 Saber apreciar el valor expressiu de les formes d'actuació pròpies de les diverses tradicions tècniques.
- H5 Saber identificar el contingut pràctic encapsulat en les diverses llengües de treball pròpies de les diverses tradicions tècniques.
- H6 Saber establir relacions i equivalències entre aquestes llengües de treball.
- H7 Saber trasplantar informació d'un gènere d'actuació a un altre.
- H8 Saber diferenciar entre el punt de vista de l'actor-ballarí i el punt de vista de l'espectador a l'hora d'analitzar l'actuació.
- H9 Saber identificar i comprendre la relació entre la lògica del procés pedagògic, la lògica del procés creatiu i la lògica del resultat que percep l'espectador.
- H10 Saber extreure informació de diverses fonts documentals a l'hora d'analitzar els fonaments de l'actuació.
- H11 Saber individuar l'experiència pràctica que contenen els textos escrits per actors / ballarins o mestres d'actors / coreògrafs.
- H12 Saber relacionar adequadament les diverses experiències pràctiques xifrades en les formulacions verbals d'aquests llibres.

Actituds:

- A1 Tenir autonomia a l'hora de buscar informació, sintetitzar-la i saber-la exposar.
- A2 Ser crític amb les pròpies idees i flexible per tal de poder resoldre problemes que apareguin en contextos diferents.
- A3 Tenir una mirada oberta cap a les diverses tradicions o models actorals.
- A4 Ser capaç d'aprendre dels propis errors.
- A5 Exposar els propis punts de vista amb una actitud dialogant i constructiva.
- A6 Ser inquiet i obert a l'hora d'apropar-se a l'anàlisi dels diversos procediments d'actuació.

CONTINGUTS FORMATIUS (TEMARI):

- Introducció. Pensar el teatre i la dansa d'una manera transversal: el concepte d'actuació. Història de l'actuació versus teoria de l'actuació. Regla / principi. Reflexió sobre el llenguatge dels mestres d'actors o ballarins.
- Expressivitat. Tècnica. Pre-expressivitat. Consideracions sobre l'expressivitat en el camp de l'actuació. Definició, funció i valor de la tècnica en l'àmbit de l'actuació. Actuació i nivells d'organització. La relació entre l'expressivitat i la tècnica. El concepte de pre-expressivitat. Procés pedagògic / procés creatiu / resultat. Presència escènica.
- El coneixement tàcit. El principi de constricció: formulació i tipus genèrics de constriccions. La funció de les constriccions en l'actuació. El concepte d'incorporació: l'obtenció d'un coneixement tàcit. Dos grans models d'actuació: codificat i no codificat. Les constriccions en la lògica pedagògica i creativa de l'actuació codificada. Les constriccions en la lògica pedagògica de l'actuació no codificada: els exercicis del *training*. Ment discursiva / intel·ligència corporal. Les constriccions en la lògica creativa de l'actuació no codificada.
- La segmentació. Les virtuts de la segmentació. La subdivisió com l'essència de la segmentació. La segmentació del paper. La segmentació corporal. La segmentació del moviment.
- Comportament quotidià / Comportament escènic. El principi d'equivalència: formulació. Problemàtiques i procediments per crear equivalències. L'estilització: les virtuts de la selecció. El gest sintètic. Consideracions a propòsit del realisme en actuació.
- Oposició i equilibri. El "sisè" sentit. Pensar a través d'oposicions. Tipus d'oposicions. Les peripècies dinàmiques. Les oposicions en el *training*: estratègies i exercicis. Importància de l'equilibri en l'actuació. Alteració de l'equilibri i percepció de l'espectador. Diverses maneres de concebre el treball sobre l'equilibri: exercicis i estratègies pedagògiques.
- Energia. De què parlem quan parlem d'energia en l'àmbit de l'actuació. La gestió conscient de l'energia. L'impuls o el nivell cel·lular de l'actuació. Energia en l'espai / energia en el temps. L'absorció de l'acció: Forma externa / estructura interna. La suspensió de l'energia o la immobilitat dinàmica. La qualificació de l'energia. Estratègies pedagògiques per ensenyar a qualificar l'energia. Fer ballar l'energia o els salts del pensament. Llegir l'energia. La relació del teatre i la dansa: la mirada horitzontal i la mirada vertical.

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA:

Treball presencial a l'aula:

- Exercicis físics preparatoris per a la creació de material coreogràfic
- Exploració de diverses pautes d'improvisació per a la creació del material coreogràfic
- Confeció de l'estructura i presentació del treball davant el grup

El treball presencial podrà incloure:

- Exposicions a càrrec del professor
- Anàlisis videogràfiques.
- Comentaris de textos.
- Debats entre els alumnes sobre qüestions i problemàtiques proposades pel professor.
- Exercicis dels alumnes que després seran posats en comú per tal que cada alumne pugui contrastar el resultat del propi exercici amb el dels seus companys.
- El treball presencial també pot incloure tutories o altres activitats que el professor/a cregui convenientes.

En el treball autònom l'alumne/a:

- Llegirà la bibliografia obligatòria.
- Llegirà la bibliografia optativa que proposi el professor/a o altres fonts bibliogràfiques que ell/ella mateix/a cregui oportú per complementar el treball de l'assignatura.
- Farà els treballs que encarregui el professor/a.
- Es prepararà per als debats que programi el professor/a.
- Estudiarà els apunts presos durant les classes.

AVALUACIÓ (CRITERIS, ESTRATÈGIES O ACTIVITATS I PONDERACIÓ):

S'avaluarà:

- Assistència a classe. L'alumne/a haurà de complir com a mínim el 75% de presencialitat a les classes.
- Actitud. El professor/a avaluarà la qualitat de la presencialitat de l'alumne/a i molt especialment la seva participació en la dinàmica de les classes i els debats.
- Exercicis fets a classe. Es tindrà en compte la capacitat d'aplicar els conceptes treballats a classe.
- Exercicis fets fora de classe. Es tindrà en compte el lliurament dins del termini proposat pel professor, la qualitat de l'expressió i l'assoliment dels objectius marcats per cada treball. El professor/a també estarà a disposició dels alumnes per tal d'efectuar una tutoria personalitzada d'avaluació sempre que alumne/a ho cregui convenient.

Ponderacions:

Assistència: 25%

Actitud: 10%

Procés aprenentatge: 30%

Resultat d'aprenentatge: 30%

Treball final: 5%

Amb el 10% de faltes d'assistència a aquesta assignatura el professor té la facultat de suspendre automàticament l'alumne.

En acabar el curs es presentarà un treball de reflexió final i un quadern sobre el procés de creació

Avaluació única:

La modalitat d'avaluació única es podrà establir en casos excepcionals que, un cop feta la matrícula, justifiquin documentalment una causa imprevista i sobrevinguda de força major que impedeixi l'assistència regular a l'assignatura i en casos de canvi o solapament horari provocats per l'escola amb posterioritat al període de matriculació. Es pot consultar el detall d'aquesta modalitat a la Guia de l'estudiant del CSD.

Assistència:

L'assistència mínima per aprovar l'assignatura és del 70%-80% segons el criteri del docent. Només es consideraran faltes justificades les absències per activitats acadèmiques aprovades per l'escola. Es poden consultar més detalls sobre l'assistència a la Guia de l'estudiant del CSD.

BIBLIOGRAFIA, FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ:

Bàsica:

AAVV, (a cura de Jorege SAURA), Actores y actuación. Antología de textos sobre la interpretación,

Vol I (429 a.C. – 1858), Fundamentos, Madrid 2006.

Vol II (1863 – 1914), Fundamentos, Madrid 2007.

Vol III (1915 – 2000), Fundamentos, Madrid 2007.

AAVV (a cura de Concetta LO IACONO), Il danzatore attore. Da Noverre a Pina Baush. Studi e fonti. Dino Audino, Roma 2007 (Conté textos d'intel.lectuals i professionals del teatre i la dansa. Entre els professionals: Noverre, Delsarte, Decroux, Barrault, Meyerhold, Laban, Wigman, Joss, Baush, Barba i Grotowski)

AAVV, Incorporated Knowledge, (a cura de Thomas LEABHART) "Mime Journal", Claremont 1995

AAVV (a cura de Franco RUFFINI), Le théâtre qui danse, "Bouffonneries" no.22/23, Lectoure 1989.

ASLAND Odette, El actor en el siglo XX, Gustavo Gili, Barcelona 1979

BARBA Eugenio i SAVARESE Nicola, El arte secreto del actor, Escenología AC, Mèxic DF 2009.

- BARBA Eugenio, La canoa de papel, Escenología AC, Mèxic DF 1992.
- BROOK Peter, La puerta abierta, reflexiones sobre la interpretación y el teatro, Alba, Barcelona 1994
- Michael CHEJOV, Sobre la técnica de la actuación, Alba editorial, Barcelona 1999.
- CUNNINGHAM Merce, El bailarín y la danza (Conversaciones de Merce Cunningham con Jacqueline Lesschaeve), Global Rhythm Press, Barcelona 2009.
- DECROUX Etienne, Paraules sobre el mim, Institut del Teatre, Barcelona 2008 (edició en castellà: Palabras sobre el mimo, Ediciones el Milagro, Mèxic D.F.)
- FO Dario, Manual mínimo del actor, Hiru, Hondarribia 1998
- GROTOWSKI Jerzy, Hacia un teatro pobre, Siglo XXI, México D.F. 1987
- HUMPHREY Doris, El arte de crear danzas, Universitaria de Buenos Aires, Buenos aires 1965.
- LABAN Rudolf, El dominio del movimiento, Fundamentos, Madrid 2006
- LABAN Rudolf, Danza educativa moderna, Paidós, Buenos Aires 1976.
- LABAN, Rudolf, "L'espace dynamique, le sixième sens", dins Espace dynamique. Textes inédits. Choreutique. Vision de l'espace dynamique, Nouvelles de la Danse, pàg.21-26, Contredanse, Brusel.les 2003.
- LECOQ Jacques, El cuerpo poético, Alba Editorial, Barcelona 2007
- MEYERHOLD Vsevolod, El actor sobre la escena, Gaceta, México D.F. 1986 (recopilació de textos en forma de diccionari a cura d'Edgar Ceballos)
- V. MEJERCHOL'D, L'attore biomeccanico, Ubulibri, Milà 1993
- NIKOLAIS Alwin i LOUIS Murray, The Nikolais/Louis dance Technique. A philosophy and Method of Modern Dance, Routledge, Nova York 2005.
- NOVERRE Jean-Georges, Cartas sobre la danza y los ballets, Librerías deportivas Estaban Sanz SL, Madrid 2004.
- OIDA Yoshi, El actor invisible, Alba Editorial, Barcelona 2010.
- RICHARDS Thomas, Trabajar con Grotowski sobre las acciones físicas, Alba, Barcelona 2005.
- RUIZ Borja, El arte del actor en el siglo XX. Un recorrido teórico y práctico por las vanguardias, Artezblai, Bilbao 2008,
- SAVARESE Nicola, Teatro Eurasiano (danzas y espectáculos entre Oriente y Occidente) Escenología A.C., Mèxic DF 2001 (versió ampliada: Eurasian Theatre, Icarus, Holstebro-MaltaWroclaw 2010.
- SCHLICHER, Susanne, Teatre-Dansa, Institut del Teatre, Barcelona 1993.
- SHAWN Ted, Chaque petit mouvement. À propos de François Delsarte, Centre National de la Danse, Éditions Complexe, Brusel.les 2005.
- C. STANISLAVSKI, Obra completa en 5 volums, Quetzal, Buenos Aires 1986-88.
- I. Mi vida en el arte
  - II. El trabajo del actor sobre sí mismo (en el proceso creador de las vivencias)
  - III. El trabajo del actor sobre sí mismo (en el proceso creador de la encarnación)
  - IV. El trabajo del actor sobre su papel
  - V. Trabajos teatrales. Correspondencia
- ZEAMI MOTOKIYO Fushikaden (tratado sobre la práctica del teatro No y cuatro dramas No), Trotta, Madrid 1999.

Complementària

La donarà a classe el professor que faci l'assignatura